

G CONSELLERIA
O EDUCACIÓ, UNIVERSITAT
I I RECERCA
B DIRECCIÓ GENERAL
/ PRIMERA INFÀNCIA, INNOVACIÓ
I COMUNITAT EDUCATIVA

Estratègies d'intervenció educativa de l'alumnat d'Educació Infantil i Primària amb Trastorn de l'Espectre Autista

EOEP EADISOC
(Equip d'Avaluació de les Dificultats
de Socialització i Comunicació)

Quins temes tractarem:

- Els nens i nenes amb TEA dins l'entorn escolar: com es senten, com aprenen.
- El paper dels professionals per donar resposta a les necessitats educatives i emocionals que presenten.
- Les estratègies educatives i de les variables d'èxit.

L'alumnat

Percepcions errònies

- Es comporta malament per cridar l'atenció.
- Sí que entén el que li diem però és massa “vago” per fer-ho.
- Sap fer-ho perquè un dia ho va fer.
- Es posa a la defensiva.
- Va a la seva.
- És tossut, caparrut.
- No menja perquè no vol.
- Ho fa per enutjar-nos.
- Està mal educat.
- No ho fa perquè no vol.

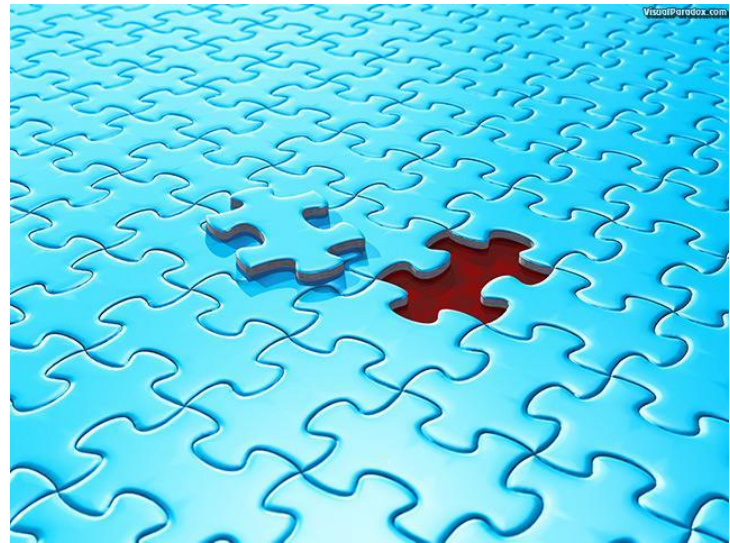

No vol ➡ No pot

Desubicat

Quelcom que no encaixa

El seu món

- És molt més difícil de veure que el dels altres nens.
- Com fa les feines.
- Com s'organitza.
- L'escola com a espai social.
- Per què no tenen amics?
- Poden enfadar-se per coses inusuals.
- Poden treure bones notes però tenir molt pocs recursos personals.
- Bons aprenents visuals.

Interessos “normalitzats”

- Poden ser molt variats:
 - rigidesa
 - no volen aprendre coses noves
- Un mateix interès: diferents estils.
- Interessos restringits, monotemàtics (es poden confondre amb AACC).
- Fan un ús diferent que la resta de nens:
 - Videojocs
 - Xarxes socials

Socialització

- Poden cercar excuses per no anar al pati.
- La diferència és qualitativa.
- Els hi sol agradar jugar amb els petits.
- Empren estratègies socials apreses.
- Poder utilitzar estratègies de camuflatge.

Sensibilitats sensorials

Renous excessius (crits, música, altres renous dels companys, cadires,...)

Moviments constants: tutora, companys, mestres de suport, altres professionals....

Colors: en aliments, en cartells, en roba.....

Olor: aliments, colònies, olor corporal...

Tacte: tipus de roba, aliments, temperatura, utensilis, contacte físic/manera de tocar-los...

Sabors...

Moltes persones adultes amb autisme afirmen que els seus problemes de processament sensorial (hipo o hiper sensibilitat) els incapaciten més que els dèficits en la seva comunicació/conducta social.

Desafiaments

- Conductes difícils de dirigir.
- Són les situacions que ens fan replantejar la intervenció: requereix un reajustament constant.
- Pot tenir a veure amb:
 - El moment evolutiu del nen/a.
 - Senyals de que quelcom no funciona.

El professorat

Sensació de sentir-se superat

Allò que esperem veure
(les expectatives).

Necessitat de ser:
Creatius
Positius
Flexibles

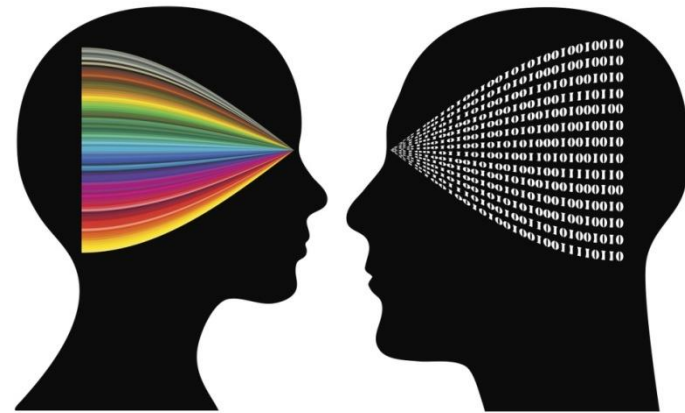

Fonamental

Prendre consciència

Canvi de perspectiva

La inclusió comença pel vincle que estableix el professorat/alumnat

Objectius:

- Conèixer les **característiques específiques i individuals** de l'alumnat abans de prendre decisions.
- **Oferir al nen/a un món organitzat, comprensible i segur** treballant des de l'escolta i l'adaptació al context: comunicació, planificació, flexibilitat i l'autorregulació.
- Establir **rutines diàries** molt clares i senzilles introduint **elements visuals** (fotos, símbols objectes..) i utilitzant eines d'**estructura i comprensió del temps** (calendars, horaris, agendes...).

- Promoure la motivació pel món social.
- Importància dels recursos humans.
- Donar atenció en contextos naturals.
- Descriure les dificultats i treballar-les.
- Utilitzar paraules i imatges que siguin útils i significatives per a ells.
- Modelar: ensenyar habilitats socials a partir de models. Explicitar-les.
- Organitzar l'espai.

Estratègies d'intervenció

ABANS de la intervenció

- La intervenció precoç és bàsica per la inflexibilitat que presenten.
- Recollir tota la informació dels diferents professionals que van atenent a l'alumne per donar continuïtat a les intervencions.
- Caldrà desenvolupar habilitats comunicatives, habilitats d'interacció social, imitació i joc.
- Caldrà donar resposta a contextos complexes.
- Tenir en compte el grau d'afectació per adequar el programa.

DURANT la intervenció

- Revisar el que funciona i el que no (establir terminis que variaran segons els nens).
- Intervencions multinivell: exposició normalitzada amb recursos.
- La informació que facilita la família és fonamental.

Objectiu últim: adaptar-los per la vida adulta, la vida en societat, la màxima autonomia i qualitat de vida possible.

Principis fonamentals de la intervenció

Explicar
Explicitar
Estructurar
Anticipar

Però sobretot:

Comprendre a l'alumnat en la seva totalitat.

La clau és l'educació.

A tenir en compte:

- Seqüències didàctiques.
- Habilitats d'interacció social.
- Ensenyar-los a imitar.
- A utilitzar objectes generals.
- A utilitzar materials escolars.
- Aprendre a seguir instruccions.
- Aprendre a estar asseguts.
- Ensenyar-los a prestar atenció: atenció conjunta.
- A completar tasques més curtes.
- A estar més tranquils al costat de fillets i filletes.
- A esperar torns.

El grup

Anàlisi del grup-classe:

- On s'ubica.
- Característiques del grup.

Dinàmiques internes del grup.

- Evitar la victimització.
- Crear vincles amb els companys (que es sentin inclosos en el grup).

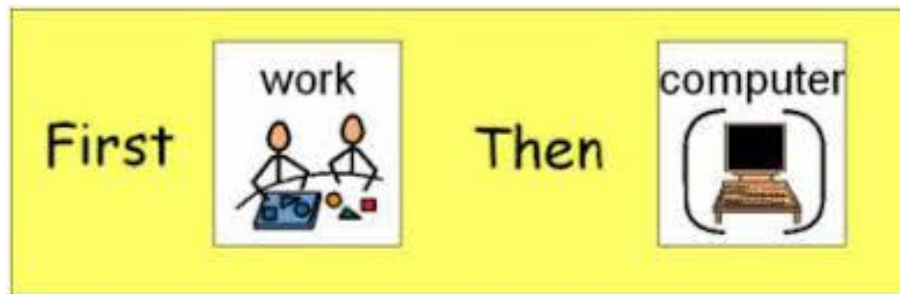
Referents

- Companys
- Adults

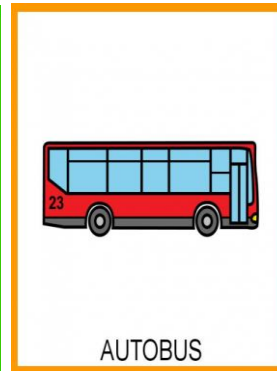
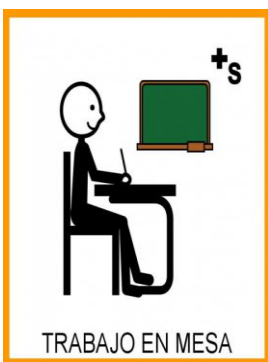
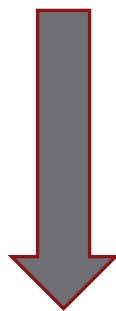

Les **transicions**: com treballar-les

- Realitzar una adequada planificació de les activitats (agenda).
- Que sigui predictable i crear rutines.
- Establir estratègies per als canvis. Assegurar la comprensió de les transicions.
- Controlar el nivell d'alerta, l'ansietat i/o les conductes desafiantes.

La seva conducta pot indicar que necessita major anticipació o
que ens hem oblidat alguna cosa

Àrees i objectes de transició

Àrees de transició.

Es tracta d'un lloc de l'aula on els nens esperen per canviar d'assignatura o d'àrea de treball. Podem tenir una cadira de transició, o algun lloc on l'alumnat associï que «vindrà una altra cosa».

Objecte de transició / Cançó de transició

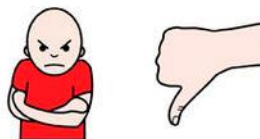
Podem associar un objecte a una activitat o lloc. És una informació molt concreta i manipulativa. Per exemple, donar un instrument per indicar que anirem a la classe de música, o una pilota si anem a gimnàs d'Educació Física

TE A doro MARC	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
9 - 9:45	València	València	València	València	València
9:45 - 10:30	Matemàtiques	Castellà	Castellà	Matemàtiques	Anglès
PATI					
11 - 11:45	Matemàtiques	Matemàtiques	Anglès	Matemàtiques	Valors
11:45 - 12:30	Anglès	Ed. Física	Matemàtiques	Plàstica	Castellà
CASA					
15 - 15:45	Natural	Anglès	Castellà	Castellà	Societat
15:45 - 16:30	Música	Valors	Natural	Ed. Física	Societat

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
MATI	ROTLANA 	ROTLANA 	ROTLANA 	ROTLANA 	ROTLANA
	PSICOMOTRICITAT 	FITXA 	PDI 	FITXA 	FITXA
	PATI 	PATI 	PATI 	PATI 	PATI
	DIBUIX CAP DE SETMANA 	CONTES 	CANÇONS 	POEMA 	MUSICA
	DINAR 	DINAR 	DINAR 	DINAR 	DINAR
TARDA	FITXA 	FITXA 	PLÀSTICA 	FITXA 	RACONS

NO ESTÁ BIEN ENFADARSE CUANDO PERDEMOS EN UN JUEGO

CUANDO JUGAMOS A UN JUEGO Y PERDEMOS NO NOS ENFADAMOS.

ESTAMOS TRANQUILOS, SONREIMOS Y DECIMOS: ¡BIEN! ¡ENHORABUENA!

SI PERDEMOS EN UN JUEGO, FELICITAMOS AL GANADOR:

2

II

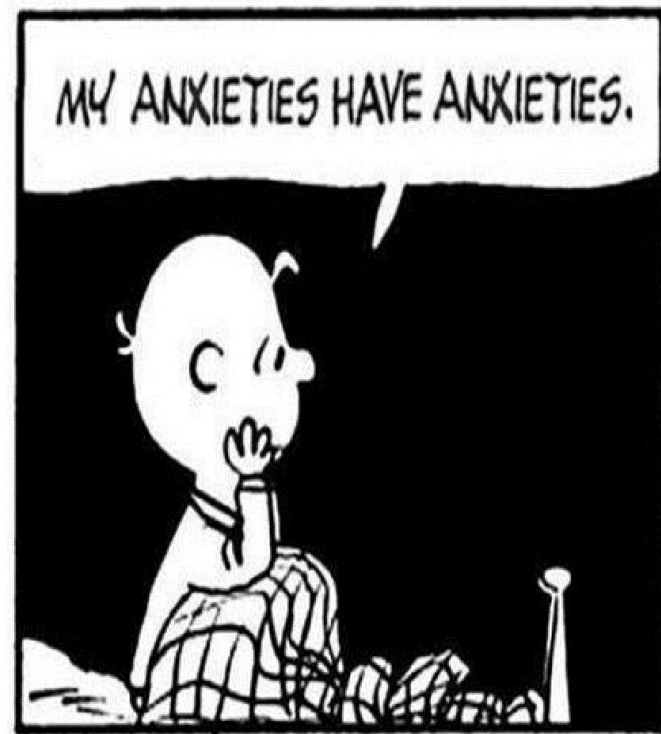
CUANDO CONVERSAMOS:

HABLO CUANDO SEA MI TURNO	MIRO A MIS COMPAÑEROS
HABLO CON UN TONO DE VOZ ADECUADO	NO CAMBIO DE TEMA
SI NO ES MI TURNO	ESCUCHO LO QUE DICE
ESTOY EN SILENCIO	MIRO A LA CARA DE QUIEN ESTÉ HABLANDO
NO INTERRUPO	CUANDO TERMINE, LE PREGUNTO

Factors d'ansietat en el TEA

L'alumnat amb TEA presenta **uns trets característics** que els predisposen a tenir nivells elevats d'ansietat.

Enfilar estratègies

- Personalització de l'aprenentatge.
- Ensenyament estructurat.
- Utilització de dispositius electrònics, aplicacions educatives (TIC).
- Anticipar el que faran.
- Marcar el principi i el final de les activitats.
- Dividir tasques i subtasques.
- Pautes clares i concretes.
- Llenguatge clar i senzill.
- Ajudar en l'organització personal
- Serenitat.
- Atents a les senyals de malestar.
- Cuidar l'estimulació sensorial.
- Correcte ubicació de l'alumne.
- Anticipar esdeveniments i dies especials.

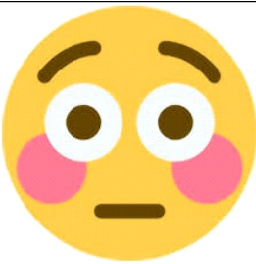
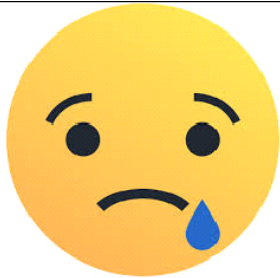
- Aprenentatge per modelatge.
- Escollir entre opcions tancades.
- Incloure temes d'interès.
- Sistema d'andamiatge.
- Respectar la grafomotricitat.
- Explicitar regles i normes.
- Treballar en “temps TEA”.
- Marcadors visuals
- Aprenentatge sense errors.
- Reforçament positiu.
- Aprenentatge concret.
- Generalització dels aprenentatges.
- Facilitadors: esquemes, apunts, taules, ...

Temps de pati

			
Fomenta la inclusión de los alumnos			
Promueve la interacción y relación social.			
Ayuda a comprender las normas y turnos			
Favorece el descubrimiento y la experimentación			
Consigue generar emociones y empatía			

Variables d'èxit

- Grau d'afectació, aspectes cognitius i possibles comorbiditats.
- Edat i moment evolutiu.
- Personals/emocionals.
- Interessos.
- Compromís i implicació de la família.
- Implicació professional.
- Treball en xarxa i Intervenció de recursos externs.
- Tractament i seguiment clínic.

Funciona!

Si tots fem una feina holística.

Si s'apliquen les estratègies exposades:

- Millora el pronòstic.

- Millora l'adaptació a l'entorn escolar.

- Millora el malestar, els trastorns emocionals i els trastorns de conducta.

Funciona!

Quan els nens i nenes se senten:

- Entesos
- Atesos
- Compresos

L'evolució és molt positiva i la resposta és gratificant i satisfactòria.

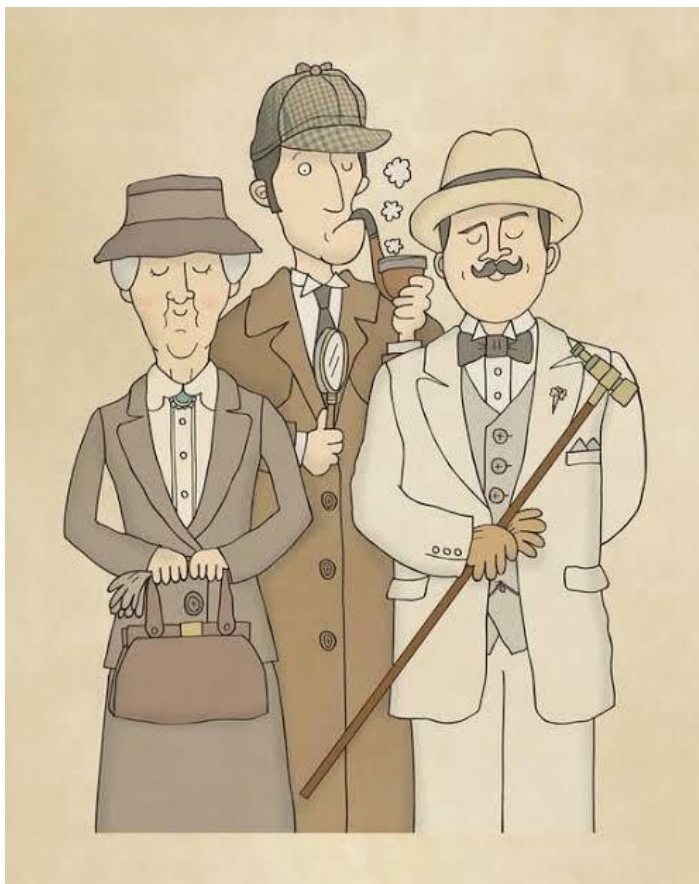

tips

- Conèixer els vostres alumnes.
- Donar-lis un espai per expressar les seves necessitats.
- No agafar-se les coses personalment.
- Ser molt empàtics, aprendre a posar-se al seu lloc.
- Cada nen/a és diferent i les estratègies poden funcionar un dia i l'altre no, o funcionar per un/a i per l'altre no.
- i l'únic que els diferencia és la seva manera de percebre el món.

I si en vull saber més?

- ✓ Assessorament/ sensibilització centres EADISOC servei préstec llibres i material.
http://www.caib.es/sites/diversitat/ca/eoep_eadisoc/
- ✓ La conducta i les emocions: Reforç conductual positiu, zones de regulació,...
- ✓ Funcions executives.
- ✓ L'ansietat en el TEA.
- ✓ Habilitats mentalistes: ToM
- ✓ TEACCH, DENVER,...
- ✓ L'aprenentatge de la lectoecriptura en el TEA.
- ✓ La presentació femenina del TEA.
- ✓ Altres....

Todos pueden
aprender, pero no todos
el mismo día ni de la
misma manera

**Moltes gràcies per la
vostra atenció!**

Carme Cloquells Tudurí
EOEP EADISOC MENORCA
ccloquells@educaib.eu